

Інститутові молекулярної біології і генетики НАН України – 35 років

Інститут молекулярної біології і генетики НАН України (ІМБіГ НАН України) створено в 1973 році на базі Сектора молекулярної біології та генетики Інституту мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного Академії наук УРСР. Сектором керував академік НАН України С. М. Гершензон. З 1973 року ІМБіГ НАН України розпочав своє самостійне існування і по 2003-й його очолював академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, нині почесний директор ІМБіГ НАН України Геннадій Харлампійович Мацука. З 2003-го року посаду директора інституту обіймає Ганна Валентинівна Єльська, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України.

Наукова діяльність Інституту молекулярної біології і генетики НАН України зосереджена на вирішенні фундаментальних проблем молекулярної біології і генетики у таких пріоритетних напрямках, як структурна і функціональна геноміка, протеоміка, регуляторні системи та механізми передачі сигналів, структурна молекулярна біологія, молекулярна і квантова біофізика та біоінформатика. Поряд з цим в інституті інтенсивно проводяться не менш важливі прикладні дослідження з генних і клітинних біотехнологій, генної терапії і діагностики, біосенсорик та пошуку нових лікарських препаратів. До складу Інституту молекулярної біології і генетики НАН України входять 15 наукових відділів і сім лабораторій, його особовий склад налічує 430 співробітників, серед яких 26 докторів наук, 121 кандидат наук, більшість із них має атестати професорів та старших наукових співробітників. В інституті плідно працюють сім членів-кореспондентів НАН України, два ака-

деміки НАН України та академік АМН України. Одержані під час фундаментальних і прикладних досліджень результати стали вагомим внеском у розвиток біологічної науки в Україні і світі. Вченими інституту за 35 років опубліковано близько 4000 наукових статей, з них за останні роки більше 500 – у найповажніших зарубіжних журналах. Отримано майже 200 авторських свідоцтв і патентів України, проведено 70 конференцій і з'їздів. Визнанням наукових досягнень співробітників Інституту стало присудження Державної премії СРСР, восьми державних премій України, премії Ради Міністрів УРСР, двох премій Президента України для молодих вчених, шести іменних премій НАН України. За цей час в ІМБіГ НАН України зареєстровано два наукових відкриття, зроблені вченими нашого інституту (академіками НАН України С. М. Гершензоном, Г. Х. Мацукою та Г. В. Єльською). У 2003 році за значні досягнення в галузі генної інженерії і терапії, створенні і впровадженні новітніх біотехнологій і лікарських засобів трудовий колектив Інституту молекулярної біології і генетики НАН України нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Наукові відділи інституту співпрацюють більш ніж з 80 закордонними науковими організаціями, серед яких інститути та університети Російської Федерації, Франції, США, Великої Британії, Німеччини, Бельгії, Румунії, Сербії, Словенії, Нідерландів, Швеції, Швейцарії, Італії, Індії, Китаю, Фінляндії, Греції, Іспанії, Японії, Польщі, Чехії та ін.

Інститут видає науковий журнал «Біополімери і клітина», перший в Україні науковий електронний журнал «Ukrainica Bioorganica Acta» та «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів України ім. М. І. Вавилова».

В інституті з 1982 року працює філія кафедри біохімії біологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де студенти навчаються за фахом «Молекулярна біологія».

ІМБіГ завжди вирізнявся серед інших закладів НАН України порівняно молодим віком його співробітників: так, нині середній вік кандидата наук складає 46,5 року, що значно менше, ніж у цілому в НАН України. В аспірантурі ІМБіГ НАН України навчаються 27 аспірантів, а кількість молодих наукових працівників (віком до 35 років) сягає 103.

Останніми роками Радою молодих вчених інституту проведено три Міжнародні конференції молодих науковців, аспірантів і студентів з молекулярної біології та генетики (2001, 2003, 2007). Про свої наукові досягнення молодь звітує також на щорічній науковій конференції молодих вчених ІМБіГ НАН України. Проведення таких конференцій, бездоганну організацію якої забезпечує вищезгадана Рада, стало вже доброю традицією. Цього року конференцію молодих вчених було присвячено 35-літтю заснування Інституту молекулярної біології і генетики НАН України. У 20 доповідях молодих науковців віддзеркалено різноманітні наукові напрями роботи інституту: від вивчення електронної структури фрагментів ДНК квантово-хімічними методами до дослідження тяжких патологічних станів людини на генетичному і клітинному рівнях.

Для оцінки робіт молодих вчених було створено конкурсну комісію, до складу якої увійшли провідні вчені інституту. Комісії випала нелегка робота, оскільки багато робіт мали високий науковий рівень і були досить професійно презентовані.

За результатами голосування перше місце члени комісії одностайно віддали Віталіні Гришківій (відділ сигнальних систем клітини) за роботу «Створення моделі для дослідження Na-залежного котранспортера NaP12b як нового маркера рака яєчників». Друге місце поділили Катерина Волкова (відділ комбінаторної хімії) за працю «Характеристика комплексів ціанінових барвників T-284 і SH-516 з фібрилами амілоїдних утворень» і Богдан Токовенко (відділ механізмів трансляції генетичної інформації) за роботу «COTRASIF: інструмент геноміки для системної біології». Третє місце отримав Костянтин Бояршин (відділ ензимології білкового синтезу) за роботу «Вивчення структурних основ коригувальної активності прокариотного типу проліл-тРНК синтетази з *Enterococcus faecalis* методом сайт-спрямованого мутагенезу». Переможці конкурсу одержали Почесні грамоти та грошові премії.

Дирекція ІМБіГ НАН України та Рада молодих учених інституту щиро вітають переможців, а всіх бажаючих ознайомитися з матеріалами конференції запрошуюють до цього випуску журналу «Біополімери і клітина».

М. А. ТУКАЛО,
д-р біол. наук, професор,
заст. директора з наукової роботи
ІМБіГ НАН України